

УДК 94(477)

Ніна Весельська

УЧАСТЬ ОЛЕКСАНДРА ЯБЛОНОВСЬКОГО У З'ЇЗДАХ ІСТОРИКІВ ПОЛЬСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

Аналізуються особливості проведення історичних з'їздів Польського наукового товариства наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. та участь у них відомого польського історика Олександра Яблоновського, зокрема його доповідь на Третньому з'їзді “Atlas historyczny Ziemi Ruskich Korony w erose przełomu z wieku XVI-go na XVII-ty”, що стосувалась історії українських земель. У цій історико-картографічній праці О. Яблоновський подав відомості про українські землі. У статті показано її значення для української та польської історіографії, досліджено відгуки на цю працю сучасників історика.

Ключові слова: історіографія, Польське історичне товариство, З'їзди польських істориків, О. Яблоновський.

Соціально-економічні та суспільно-політичні події, які мали місце в історичній долі Речі Посполитої у 80-х роках ХІХ ст. вплинули і на розвиток історичної думки, що змінила орієнтири на практичні ідеологічні цілі. У цей період відбулося вкорінення історико-політичних міфів, сформувалися нові методологічні погляди польських істориків. Фактично, історіографія стала інструментом формування масової національної свідомості. Звернення до минулого, ідеалізація шляхетської Речі Посполитої зумовили поширення ідеї відбудови польської держави і патріотизму в польському суспільстві.

Поряд із дослідженнями загальної історії Речі Посполитої, історики наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. у своїх працях розглядали питання минулого українських земель, особлива увага приділялася Волині. На сучасному етапі розвитку історичної науки постає потреба в оцінці творчого спадку польських істориків того часу для аналізу історичних фактів та порівняння їх із сучасним історіографічним доробком.

Помітне місце серед польських науковців, які досліджували історію українських земель займає Олександр Яблоновський – професор Львівського університету, член Польського історичного товариства. Особистість та історичний спадок О. Яблоновського висвітлювали у своїх працях українські історики О. Киян, І. Ярмошик [18; 21] та польські історики – сучасники О. Яблоновського – Тадеуш Корзон, Ігнацій Барановський та ін. [1; 8].

Олександр Яблоновський опублікував низку джерел з історії України (багатотомне видання “Źródła dziejowe” спільно з Адольфом Павінським), написав кілька монографічних досліджень, що стосувались суспільно-політичного, культурного та соціально-економічного розвитку українських земель. Будучи членом Польського історичного товариства історик брав участь у з'їздах, які воно проводило, виступав там зі своїми українознавчими дослідженнями. Аналіз участі історика у з'їздах Польського історичного товариства і буде завданням даної публікації.

На формування методологічних поглядів польських істориків наприкінці ХІХ ст. вплинули нові напрями в європейській історіографії, переважно в німецькій, французькій, італійській, російській. До кінця ХІХ ст. на польських землях назріла потреба в новій концепції національної історії. Визначальним

моментом у цьому став III з'їзд польських істориків у Кракові 1900 р., на якому розпалося об'єднання позитивістських істориків, натомість виникли нові напрями: історико-правовий, економічний, культурницький та інші [20, с. 8].

Польське історичне товариство (*Polskie towarzystwo historyczne*) від часу свого заснування у 1886 р. стало одним із центрів польських історичних досліджень. Навколо нього згуртувалися представники кількох впливових історіографічних шкіл. У його роботі брала участь більшість польських істориків кінця XIX – 30-х рр. XX ст., які аналізували розвиток історичної науки та визначали пріоритети і розробляли плани майбутніх студій на засіданнях товариства [19, с. 544]. Уже у 1887 р. товариство об'єднувало у своїх лавах 216 істориків, серед них був і О. Яблоновський. А у 1891 р. кількість членів товариства зросла до 314 [12, с. 7]. Діяльність товариства відобразилась на тогочасному становіщі історичної думки – завдяки членам товариства видавались різноманітні історичні матеріали. Першим друкованим органом товариства з 1887 р. був “*Kwartalnik Historyczny*”. Пізніше видавались “*Przegląd Historyczny*”, “*Czasy Nowożytne*”, “*Pamiętnik Cieszyński*”, “*Rocznik Kaliski*”, “*Rocznik Lubelski*”, “*Rocznik Łódzki*” та ін. [13, s. 20–21].

Польське історичне товариство проводило з'їзди істориків з 1880 р. Перші три з'їзди проводились із періодичністю в 10 років, а з 1925 р. з'їзди проводились кожні 5 років. Друга світова війна перервала планований у 1940 р. з'їзд істориків, який відбувся лише у 1948 р. У другій половині XX ст. з'їзди проводились кожні 5 років. У 2016 р. було проведено 19 з'їздів, 20-й з'їзд запланований традиційно на вересень 2019 р.

З'їзди польських істориків мали на меті інтегрувати праці усіх істориків, включаючи і тих, хто працює за кордоном. Уже на першому з'їзді учасниками було визначено необхідність розвитку історичної географії і призначення історії [9]. Одним із важливих напрямів розвитку історичних досліджень Станіслав Смолька визначив розвиток історичної географії [16, s. 7].

Українська проблематика тісно перепліталась із дослідженнями польських істориків і посідала важливе місце серед історичних доповідей учасників з'їздів. На першому з'їзді більшою мірою обговорювались проблеми історіографічного характеру – зокрема, публікація джерельних матеріалів з історії польських та українських земель. На другому з'їзді з доповідями, що стосувались історії українських земель виступили польські історики А. Семкович, А. Чоловський, В. Демитрикевич. На третьому з'їзді з українською тематикою досліджень виступили Віняж Алойзи, Алесандр Колесса, Олександр Яблоновський.

Яблоновський О. був запрошений на II та III З'їзди істориків. II З'їзд істориків відбувся у Львові 17–19 липня 1890 р. Його результатом стало видання “*Pamiętnik II Zjazdu Historyków Polskich we Lwowie*”. О. Яблоновський особисто не зміг приїхати на засідання з'їзду, оскільки після смерті свого брата Юліана у 1889 р., більше року витратив на історичні дослідження у Варшаві. Історик лише послав свою статтю “*Woloszczyzna, Moldawia i Multany*”, що потім надрукували в “*Pamiętniku...*” цього історичного з'їзду [6, s. 28–29 (42–43)].

Дослідження О. Яблоновського стосувалось історії Молдавії, Волощини – історичної провінції, що обіймала територію з півночі від р. Дунай і до півдня Карпат, що існувала з середини XIV ст. та Мултенії – східної частини Волощини, що розташована на схід від р. Олт. У статті автор розглядає походження цих історичних назв, перші історичні згадки про ці території (на прикладі латинських документів XIII ст.), окрім цього звертається до визначення назви Бессарабія, а також до різниці у вимові деяких слів [7].

Останній рік XIX ст. був роком 500-ліття заснування Краківського університету, і професор був зайнятий підготовкою до друку праці з історії Києво-Могилянської академії, видання якої було приурочене цій події. Тому

вибір теми для доповіді на третьому з'їзді випав на його історично-картографічну працю – “Atlas historyczny Ziem Ruskich Korony w erose przelomu z wieku XVI-go na XVII-ty” [6, s. 33–34 (47–48)].

III З'їзд істориків відбувся у 1900 р. у Кракові. Про вагомість та престиж історичних з'їздів свідчить щира подяка О. Яблоновського за можливість представлення свого дослідження “Atlasu” на з'їздові.

У програмі з'їзду було окреслено широкий спектр робіт, планувалося проаналізувати особливості становища науки протягом останнього десятиліття, дати точне визначення що зроблено із завдань, окреслених попередніми з'їздами, виявити найбільш важливі наукові потреби і підготувати ґрунт для майбутньої роботи. Обговорення проходило в чотирьох секціях – історії літератури, археології і історії мистецтва, етнографії та політичної історії. На секції політичної історії та історії права, одним із президентів був Олександр Яблоновський [4, s. 97–98].

Свій виступ на з'їзді історик почав обґрунтуванням актуальності дослідження та загальної характеристики змісту і сутності роботи. Історик зазначав, що підготовлений ним атлас є лише частиною запланованої великомасштабної роботи, яка спрямована на створення найбільш повного, докладного історичного атласу Речі Посполитої, що в свою чергу охоплював би усі її землі в різні епохи історичного існування польської держави [11, s. 113].

Робота над таким широкомасштабним проектом – створенням історичного атласу всіх історичних земель Речі Посполитої зародилась у О. Яблоновського та А. Павінського, коли вони працювали над видавництвом джерел польської історії “Zródła dziejowe”. Саме тоді спільними зусиллями історики розпочали географічно-статистичні дослідження, що стосувалися картографічного зображення земель Речі Посполитої. За основу було взято період XVI–XVII ст., оскільки саме на цьому рубежі Польська держава набула найбільшої могутності.

Запланований атлас мав за мету найбільш повно розкрити політично-топографічний образ Речі Посполитої з XVI ст. і мав би складатися з однієї великої за розміром детальної карти та кількох карт меншого розміру певного спрямування для представлення повної картини історичного розвитку польської держави. Для цього історики поділили свої дослідження – професор А. Павінський досліджував Пястівські землі, у тому числі Великопольщу та Малопольщу, Мазовію і Підляшшя, а Олександр Яблоновський – землі Руські, тобто регіони Червоної Русі, Волинь, Поділля і інші українські терени (проте не включаючи Чернігівщину, що входила в той час до складу Московської держави). Згідно з цією системою, А. Павінський видав п'ять томів “Zródła dziejowe”, куди увійшли джерельні матеріали з історії всіх земель, проте закінчити своє картографічне дослідження йому завадила передчасна смерть [11, s. 114].

Дослідник О. Яблоновський марно шукав співробітника для продовження праці над атласом польських земель. Творець атласу сам писав, що намагався стимулювати роботу деяких молодих істориків, проте марно. Тому роботу над атласом польський історик продовжив уже сам – опрацювавши, як і планувалось історію руських земель, не беручи до уваги інші землі Речі Посполитої [1, s. 631].

В основу праці “Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej” покладено карту польського картографа Войцеха Хшановського, над якою він працював майже все своє життя (з 1822 р.) і видав у 1859 р. у Парижі [14, s. 465]. Історик відзначив, що В. Хшановський вдало підібрав масштаб карти. Уся його карта поділялася на окремі детально розроблені частини, за воєводствами Речі Посполитої, де автор з точки зору картографічного дослідження детально показав не тільки кордони польської держави (що на карті зображені червоним кольором), а й, використовуючи різні кольори зафіксував релігійну

приналежність більшості населення тих чи інших земель (відмічаючи більш насиченим фіолетовим латинське та слабшим кольором грецьке віросповідання); використовуючи різні кольори для найбільших магнатських родів Речі Посполитої та зображення їх володінь (як то Острозьких, Вишневецьких, Збараських та ін.) [3]. Для того, щоб полегшити сприйняття масткової інформації на карті, на її полях дані визначення родового призначення кожного кольору, з позначенням приналежності володінь певних родів. Колір, обраний для певного роду, наприклад, Конецпольських – повторюється вже на всій карті для визначення володінь будь якого представника цього роду, навіть з найбільш віддалених одна від одної територій [11, s. 116].

Усі карти Олександра Яблоновського виконані різними кольорами, що зображують українські землі на рубежі XVI ст. до XVI ст. з точки зору політичного поділу власності на землю серед наступних 7 категорій: королівських земель – червоний колір, землі католицької церкви – синій колір, землі православної церкви – фіолетовий колір, землі знатних князівських родів – коричневий колір, менш значні князівські роди – “колір піску”, землі заможних землевласників – зелений колір, землі середніх та малих землевласників – жовтий колір. Автор використовував цифри для позначення сімейств землевласників, список яких включає в себе близько 625 імен [2, s. 627–628].

На карті показано, що у деяких провінціях переважають латифундії, а в інших – середні і дрібні володіння шляхтичів. На думку автора, розподіл власності на землю в різних провінціях не випадковий, він впливає з особливостей географічних умов та історичного розвитку [1, s. 631].

Важливою характерною рисою і відмінністю від попередніх великомастабних карт Речі Посполитої карти В. Хшановського є те, що він показав і існуючі хутори на землях Речі Посполитої та козацькі поселення, що існували в той час.

У своєму виступі О. Яблоновський вказує на необхідність у наступному десятилітті розробити універсальний історичний атлас Речі Посполитої, включивши досліджені ним картографічні розвідки з руських земель. Варто зазначити, що ідея О. Яблоновського була підтримана учасникам з'їзду. Зокрема, професор Т. Войцеховський цікавився чи немає готового плану такої роботи у О. Яблоновського. На наступній зустрічі, в університеті, вислухавши аргументи О. Яблоновського і деяких інших членів історичного товариства, Комісія історичної Академії прийшла до рішення, що видання атласу є необхідним і має бути реалізоване спільно з Краківською Академією Знань [10, s. 39].

Варто звернути увагу на те як сприйняли видання історичного атласу українські історики, зокрема сучасник О. Яблоновського – М. Грушевський, що приділив увагу виданню “Atlas historyczny rzeczypospolitej Polskiej. Epoka przełomu z wieku XVI-go na XVII-s” у одному з розділів “Бібліографії” “Записок НТШ”. На думку українського історика, Краківська академія не пожаліла коштів на видання довголітньої праці поважаного дослідника історії українських земель. Мапи виконані у Віденському військово-географічному інституті, в дуже великому масштабі, так що 17 великих аркушів обіймають українські землі, які входили до складу Польщі – без Правобережних земель, які належали до Москви, Берестейського воєводства, що належало до Великого Князівства Литовського, і, навіть, без Підляшшя, хоч воно належало до Польщі і було більшою мірою українською територією. Кілька карт займають титули видання, каталоги шляхетських родів і гербів [17, s. 16 (180)].

У своїй короткій рецензії на працю О. Яблоновського, М. Грушевський вказує на недоліки дослідження польського історика. Зокрема, він вважає, що при затраті великих коштів, вкладених у видавництво варто було в основі використати докладну карту місцевого походження, а не “престарілу” польську мапу В. Хшановського.

Михайло Грушевський вказав і неточності у картографічному творі – при написанні атласу польський історик позначив населені пункти та кордони XVI–XVII ст. на картах В. Хшановського. Фактично карта В. Хшановського стала тлом, на якому було зображено нові дані. Після цього варто було все, що лишилось за цими означеннями викреслити, чого О. Яблоновський не зробив і в результаті – на історичній мапі XVI–XVII ст. вказані населені пункти сучасної топографічної номенклатури (тобто кінця XIX ст.). Наприклад, багато сіл позначено на території українських Карпат, хоча у XVI–XVII ст. цих населених пунктів ще не існувало; або ж позначено Великий Луг та Запорізьку Січ на території Херсонщини [17, с. 16 (180)].

Працюючи над створенням атласу, О. Яблоновський використав також карти відомого картографа XVIII ст. – Кароля де Пертеса. 5 карт, складених мандрівником у 1786 р. і 1791 р., що були використані істориком, детально зображували королівські маєтки, маєтки духовенства і спадкові володіння населення, а також дороги і ліси [15, с. 258].

Ще однією негативною стороною роботи О. Яблоновського є те що, у праці немає ніяких спеціальних коментарів, окрім пояснення фарб і чисел, котрими позначені прізвища власників. У атласі зроблені посилання на працю “Zródła dziejowe”, де в примітках можна знайти відповідні населені пункти [5]. Але на думку М. Грушевського, автору варто було зробити належні коментарі, адже не всі означення мають пояснення в згаданій праці. Наприклад, автор визначав докладні границі волості, в котрій зазначив одне-два поселення як тодішні, але як тоді можливо визначити точні кордони тої волості, які вказує польський історик, якщо існувало лише 1-2 поселення. Знову ж таки, різні кольори не завжди мають своє пояснення в коментарях, а це не дає точного і повного уявлення про історичну карту. Український рецензент, попри повагу до польського історика впевнений, що йому потрібно доповнити свою багатолітню і цінну працю деякими уточненнями [17, с. 17 (181)].

Варто зазначити, що схвальні оцінки атлас О. Яблоновського отримав від багатьох його сучасників – у пресі було надруковано кілька позитивних відгуків про його атлас. Зокрема, Ігнацій Барановський у статті “Największe dzieło Aleksandra Jabłonowskiego”, що була опублікована у періодичному виданні “Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” у 1913 р. дав позитивну оцінку дослідження О. Яблоновського. На думку І. Барановського, у кожного історика є справа свого життя – у О. Яблоновського такою справою є його атлас, що має епохальне значення для історичної науки в Польщі. Звичайно, в ідеалі хотілося б, щоб атлас не обмежувався однією епохою, а подав картину поступових змін, які відобразились у змінах землевласників. Проте, як визнає І. Барановський, підготовка карт, які відображають історію Польщі протягом багатьох століть, практично неможлива через відсутність відповідних історичних джерел [1, с. 630].

Францішек Буяк у своїй рецензії на атлас О. Яблоновського вказує, що його праця є однією із найбільш важливих історичних публікацій того часу, називаючи її першою картографічною працею з часів Й. Лелевеля. Робота виконана істориком на основі його ґрунтовних досліджень. Якщо порівнювати її з працями періоду Й. Лелевеля, то вони мають значно скромніший вигляд і менші розміри, тоді як картографічна праця О. Яблоновського представлена зовсім в іншому світлі. 17 великих карт, чудово виконані способом літографії на військово-географічному заводі у Відні і вражають своєю масштабністю [2, с. 626].

Більш критичну оцінку праці О. Яблоновського дав один із авторитетних польських істориків XIX – початку XX ст. – Тадеуш Корзон, що був представником Варшавської оптимістичної школи. У своїй статті “Aleksander

Jabłonowski”, що надрукована у часопису “Kwartalnik Historyczny” уже після смерті О. Яблоновського, він дав оцінку багатьом творам історика, включаючи і “Atlas Historyczny Rzeczypospolitej Polskiej”.

На думку Т. Корзона, 17 кольорових карт з описами пронумерованих королівських, княжих територій, власники яких були описані по імені, роду та гербу, все ж не відображають реального стану справ. Сам автор визнає, що неможливо забезпечити точність вимірювань на великих територіях, спираючись на дані прикордонних актів, яких теж небагато дійшло до часу написання атласу. Проте варто зазначити, що Т. Корзон високо оцінив зусилля О. Яблоновського у розвитку історичної картографії, оскільки це надзвичайно складна і важлива наука, яка не тільки не “вимотала сил історика, а надала йому енергію рухатись у своїх дослідженнях далі” [8, s. 167–168].

Отож, активна участь О. Яблоновського у з’їздах Польського історичного товариства свідчить про те, що він не стояв осторонь соціально-політичних та культурно-освітніх процесів того часу. Його доповідь, а пізніше видану працю з історії українських земель позитивно оцінили сучасники – такі відомі історики, як Т. Корзон, М. Грушевський та ін., вказуючи у своїх рецензіях як на позитивні сторони праці польського історика, так і на її недоліки. З точки зору сучасної історіографії, атлас О. Яблоновського, попри зрозумілі недоліки, заслуговує детального опрацювання, оскільки містить в собі цінну інформацію про шляхетські роди XVI–XVII ст. та їх землеволодіння, володіння церкви, місцезнаходження населених пунктів та ін. Проте, зважаючи на деякі помилки автора та відсутність інших суттєвих джерельних матеріалів, зараз важко ідентифікувати точний час створення деяких населених пунктів, які О. Яблоновський переніс з мапи свого попередника.

Список використаних джерел

1. *Baranowski I.* Największe dzieło Aleksandra Jabłonowskiego / I. Baranowski // Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany. – 1913. – Rok IV. – Nr. 39. – S. 630–632.
2. *Bujak F.* Atlas historyczny Rzeczypospolitej polskiej. Epoka przełomu z wieku XVI na XVII, opracował i wydał Aleksander Jabłonowski/ F. Bujak // Kwartalnik Historyczny. – 1905. – № 19. – S. 626–635.
3. *Chrzanowski W.* Karta Dawnej Polski / Archiwum Map Wojskowego Instytutu Geograficznego. – 2016. – Режим доступу: http://polski.mapywig.org/viewpage.php?page_id=38.
4. *Gubrynowicz B.* Trzeci Zjazd historyków polskich w Krakowie/ B. Gubrynowicz // Ateneum. – 1900. – T. 4. – Z. 10. – S. 97–110.
5. *Jabłonowski A.* Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej, wydany z zasięgiem Akademii Umiejętności w Krakowie. Epoka przełomu z wieku XVI-go na XVII-sty. Dział II. Ziemie Ruskie / A. Jabłonowski. – Warszawa–Wiedeń: C. i K. wojskowo-geograficzny Zakład w Wiedniu, 1889. – 17 s.
6. *Jabłonowski A.* Autobiografia Aleksandra Jabłonowskiego / A. Jabłonowski // Kwartalnik Historyczny – organ Polskiego Towarzystwa Historycznego. – 1939. – Rocznik LIII. – Z. 1. – S. 8–49.
7. *Jabłonowski A.* Wołoszczyzna, Moldawia i Multany/ A. Jabłonowski // Pamiętnik II Zjazdu Historyków Polskich we Lwowie. Referaty. – Lwów: Nakładem Uczestników Zjazdu z drukarni W. Zosidskiego, 1890. – S. 110–120.
8. *Korzon T.* Aleksander Jabłonowski / T. Korzon // Kwartalnik Historyczny. Organ Towarzystwa Historycznego. – 1914. – Rocznik XXVIII. – C. 145–180.
9. *Pamiętnik I Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie imienia Jana Długosza /* pod. red. M. Bobrzynskiego, M. Sokolowskiego na podstawie protokołów stenograficznych pp. J. Antoniewicza i L. Gluzńskiego. – Kraków: Drukarnia Wł. L. Anczyca i Spółki, 1881. – 154 s.
10. *Pamiętnik III Zjazdu historyków polskich w Krakowie: urządzonego przez Towarzystwo Historyczne Lwowskie w dniach 4. 5 i 6 czerwca 1900 /* gl. red. Finkel L. – Kraków: Nakładem uczestników zjazdu w drukarni C. K. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1901. – T. II. – Protokoły obrad. – 160 s.
11. *Pamiętnik III Zjazdu historyków polskich w Krakowie: urządzonego przez Towarzystwo Historyczne Lwowskie w dniach 4. 5 i 6 czerwca 1900 /* gl. red. Finkel L. – Kraków: Nakładem uczestników zjazdu, 1900. – T. I. – Referaty. – 540 s.
12. *Papée F.* Towarzystwo Historyczne 1886 – 1900 / F. Papée // Kwartalnik Historyczny. – 1937. – Rocznik LI. – S. 3–18.
13. *Papée F.* Towarzystwo Historyczne 1900 – 1914 / Papée Fryderyk // Kwartalnik Historyczny. – 1937. – Rocznik LI. – S. 19–40.
14. *Pawłowski B.* Chrzanowski Wojciech / B. Pawłowski // Polski Słownik Biograficzny. – Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1937. – T. III/1. – Zeszyt 11. – S. 463–467.
15. *Sirko M.* Zarys historii kartografii / M. Sirko. – Lublin: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 1999. –

351 s. 16. *Smolka S.* O przygotowawczych pracach do geografii historycznej Polski/ S. Smolka // *Studia Geohistorica*. – 2013. – Nr. 01. – S. 7–13. 17. *Записки* Наукового товариства імені Шевченка / під ред. М. Грушевського. – Львів: Друкарня Наукового Товариства імені Шевченка, 1904. – Кн. VI. – Т. LXII. – 198 с. 18. *Киян О.* Олександр Яблоновський як дослідник історії України / О. Киян // *Український історичний журнал*. – 1994. – №4. – 61–74. 19. *Масик Р.* Питання дидактики історії у діяльності польського історичного товариства (20-ті – 30-ті рр. XX ст.) / Р. Масик // *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. – 2012. – № 21. – С. 544–555. 20. *Руда О.* Дослідження історії України в польській історіографії кінця XIX – початку XX століття : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук: 07.00.06 / О. Руда; Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2005. – 19 с. 21. *Ярмошик І. І.* Польська історіографія 1800–1939 рр. суспільно-політичного і культурно-духовного розвитку Волині / І. І. Ярмошик. – Житомир: Волинь, 2010. – 511 с.

Нина Весельская

**УЧАСТИЕ АЛЕКСАНДРА ЯБЛОНОВСКОГО В СЪЕЗДАХ ИСТОРИКОВ
ПОЛЬСКОГО ИСТОРИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА**

Анализируются особенности проведения исторических съездов Польского научного общества в конце XIX – начале XX в. и участие в них известного польского историка Александра Яблоновского, в частности его доклад на Третьем съезде “Atlas historyczny Ziemi Ruskich Korony w epoce przełomu z wieku XVI-go na XVIII-tv”, что касался истории украинских земель. В статье поданы историко-картографические сведения об украинских землях, показано значение труда Яблоновского для украинской и польской историографии, исследованы отзывы на эту работу современников историка.

Ключевые слова: историография, Польское историческое общество, Съезды польских историков, А. Яблоновский.

Nina Veselska

**OLEXANDER YABLONOVSKYI'S PARTICIPATION IN CONGRESS
OF HISTORIANS OF THE POLISH HISTORICAL SOCIETY**

The paper considers the features of historical conventions of Polish scientific community in the late 19th – early 20th century and the participation of the famous Polish historian Olexander Yablonovskiy, including his report at the Third Congress of the “Atlas historyczny Ziemi Ruskich Korony w epoce przełomu z wieku XVI-go na XVII-tv”. In this work the author submitted information on Ukrainian land. The article shows importance of his work for the Ukrainian and Polish historiography. It also investigates the reviews of his contemporaries concerning the historian's work.

Key words: Historiography, Polish Historical Society, Congress of Polish historians, Olexander Yablonovskiy.